

Пащенко Т. М.

*кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник
лабораторії науково-методичного супроводу підготовки
фахівців у коледжах і технікумах
Інституту професійної освіти НАПН України,
м. Київ, Україна*

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧІВ – ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ ЯКОСТІ ОСВІТИ У КОЛЕДЖІ

Стратегія цілеспрямованого забезпечення якості підготовки фахівців у коледжах сьогодні визначена домінантним напрямом модернізації освітнього процесу у закладах фахової перед вищої освіти. Це зумовлено, насамперед, посиленнями вимогами суспільства до кваліфікації випускників закладів фахової передвищої освіти [1, с. 6]. Специфіка та творчий характер праці сучасного спеціаліста висувають високі вимоги до педагога. Випускник навчального закладу фахової передвищої освіти – компетентний професіонал, що творчо розвивається, готовий до виходу на міжнародний ринок праці та здатний встановити гуманістичний стиль відносин у професійній діяльності.

Основним напрямом діяльності сучасних коледжів є організація роботи колективу в умовах реалізації державних освітніх стандартів, в основі яких лежить компетентнісний підхід, що передбачає не просто трансляцію знань педагогами, а формування та розвиток у студентів певних компетентностей, необхідних для формування професійної компетентності випускників коледжу. Щоб займатися проблемами формування професійної компетентності студентів необхідно визначити вимоги до рівня професійно-педагогічної компетентності педагога.

Під професійно-педагогічною компетентністю розуміється певний ступінь оволодіння педагогічним досвідом, загальною та педагогічною культурою, удосконалення навчально-виховної та наукової діяльності викладача. Компетентність педагогів – важливий компонент якості освіти у коледжі, оскільки найпрекрасніші ідеї та починання в освіті не реалізуються через недостатній професіоналізм працівників сфери. Практика доводить, що якість професійної освіти залежить від рівня професійно-педагогічної компетентності працівників коледжу. По суті, професійна компетентність педагога розглядається як єдність теоретичної, практичної та мотиваційної готовності до здійснення педагогічної діяльності: де детермінуючим компонентом є мотивація до педагогічної праці; обов'язкова теоретична готовність проявляється у узагальненому розумінні педагогічно мислити (знання педагогіки та психології, повне знання предмета); організаторська та комунікативна діяльність визначають практичну готовність.

Компетентність – поняття відносне: змінюються вимоги до компетентностей фахівців, і змінюється, відповідно, професійна компетентність педагогічних працівників, тобто здатність застосовувати свої знання та досвід у професійній діяльності. Отже, педагог має постійно зростати, саморозвиватися у професійному плані. Це неможливо без самооцінки своєї діяльності.

Систематичного підвищення потребує рівень компетентності педагогів з питань теорії та методики професійної освіти, впровадження інноваційних підходів до підготовки фахівців, виховання особистості з урахуванням її індивідуальних особливостей. З метою створення умов для формування професійної компетентності педагогів закладів фахової передвищої освіти необхідно сформувати систему, що забезпечує підвищення

педагогічної, методичної, психологічної компетентності щодо формування професійно-культурної компетентності студентів та формування у них здібностей до самонавчання, саморозвитку, проектування власної діяльності та її творчого виконання, рефлексії своєї професійної діяльності.

Інноваційними формами та методами підвищення кваліфікації педагогів у коледжі є розробка власних програмних продуктів, школа передового педагогічного досвіду (педагогічні майстерні), розробка підручників, навчально-методичних посібників, професійні тренінги, створення банку педагогічних ідей.

Індивідуальна самостійна робота педагога, спрямована на підвищення професійно-педагогічного, методичного та професійно-культурного рівнів. У сучасному світі головною професійною якістю, яку педагог має постійно демонструвати своїм учням, стає вміння вчитися. Готовність до змін, здатність до нестандартних трудових дій, мобільність, відповідальність і самостійність у прийнятті рішень – всі ці характеристики діяльності успішного професіонала повною мірою відносяться і до педагога. Набуття цих цінних якостей неможливе без розширення простору педагогічної творчості.

Головним напрямом у роботі кожного викладача та педагогічного колективу коледжу стає осмислення, освоєння та впровадження у практику роботи системно-діяльнісного підходу, що передбачає включення студентів до активної, значущої та цінної для нього навчальної діяльності. Отже, відбір змісту теоретичного матеріалу, методів і прийомів навчання для формування професійних компетентностей студентів, слід здійснювати не стихійно, а обдумано. Саме педагог є основою для успішного введення в практику інновацій, для реалізації в нових умовах поставлених перед ним завдань педагог повинен мати необхідний рівень професійної компетентності. Окремо взятий педагогічний працівник, хоч би якими професійними компетенціями володів, наскільки б він не був компетентним, не може досягти високих результатів у справі підготовки конкурентоспроможних випускників. Лише спільна діяльність викладачів коледжу забезпечить позитивний результат освіти.

Використана література:

1. Методичні основи оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти : методичний посібник / П. Г. Лузан, А. А. Каленський, Т. М. Пащенко, І. А. Мося, О. Ю. Ямковий. Київ, 2021. 288 с.

УДК 378(477)

Полторацький О. В.
заслужений працівник освіти України,
директор департаменту освіти і науки
Дніпропетровської обласної державної адміністрації,
м. Дніпро, Україна

ПРОБЛЕМИ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Воєнні дії розпочаті російською армією 24 лютого 2022 р., спричинили комплекс серйозних проблем в українській освіті: скорочення державних видатків на вищу освіту,